

El relatiu

forma

Són morfemes gramaticals invariables o variables. Si són variables poden portar altres morfemes gramaticals.

<i>variables</i>	<i>invariables</i>
article + qual/s	qui
	que (àton)
	què (tònic)
	on
	(quan, com)

funció

1. Fa d'enllaç entre dues proposicions, és a dir, fa de relacionant

*la nena **que** ve corrents és la meva germana*

2. Dóna a la proposició que introdueix els valors de substantiu, adjectiu o adverb.

a) **valor substantiu**: No té antecedent i fa la mateixa funció del substantiu

***qui arriba tard**, serà castigat*

*jo escric **a qui em sembla***

b) **valor adjectiu**: Actua com a complement del nom

*la nena **que estudiï molt** serà premiada*

*la casa **on visc** és vella*

Té dos matisos semàntics diferents

matís explicatiu: afegeix una circumstància no forçosament necessària. *S'escriu entre comes*. Té un registre prosòdic descendent

*la gent, **que arriba tard a classe**, viu lluny*

*el poble, **on vivim**, és molt pintoresc*

matís especificatiu: determina o especifica

la gent **que arriba tard a classe** viu lluny

el poble **on vivim** és molt pintoresc

En el cas primer, *matís explicatiu*, tota la gent viu lluny. El fet d'arribar tard és només una circumstància.

En el cas segon, *matís especificatiu*, viu lluny només la gent que arriba tard.

c) **valor adverbial**: L'adverbi relatiu no porta antecedent.

on: *vivim on volem viure*

com: *ho farem com tu ho dius*

quan: *quan vas arribar plovia*

3. Té una funció sintàctica dintre de la seva proposició, per tant, n'és un element.

la nena **que ve corrents** és la meva germana

SN V CC

el poble **on vivim** és prou gran

CC V

la carta **que vau llegir** era de la Joana

CD V

Forma i funció

substantives

(det.) + qui (persona)

Sintagma Nominal

det. + que (cosa)

*qui canta el seu mal espanta
els qui arribaran tard no podran entrar*

adjectives

a + (det.) + qui (persona)

Complement Directe

det. + que (cosa)

*estimo a qui vull
miro a totes les que passen pel carrer
miro a qui passa pel carrer
pensa bé el que et dic
hem enviat allò que volies*

adverbials

prep. + (det.) + qui (persona)

Complement precedit de preposició

prep. + (det.) + que (cosa)

*escric a qui em sembla
m'enfado amb qui em porta la contrària
no sé de qui em parles
escric contra el que em sembla*

Adjectives

Hi ha una diferència important entre les **explicatives** i les **especificatives**.

Les **especificatives** que no vagin precedides de preposició no admeten el relatiu compost (art. + qual) i les **explicatives** sí.

Si són **especificatives** només podem dir:

*La nena que passa pel carrer és molt llesta
La nena que....*

La setmana que va neva

En canvi, les **explicatives** accepten les dues formes:

*Les nenes, que porten / les quals porten, barret
Les nenes, que coneixes / les quals coneixes....*

1) Complementos introduïts per preposició

preposició + qui (persona)

preposició + què (cosa)

preposició + art. + qual (persona o cosa)

*la persona de qui t'he parlat
un home, a qui conec, ha fugit de la presó
el llibre de què t'he parlat
una persona, per a la qual treballo, m'ho ha dit
la persona i els fets dels quals t'he parlat*

2) L'ús dels adverbis relatius

on

*el poble on vivim és muntanyós
el to com ho deia molestava a tothom*

com

Adverbials

on

*vivim on volem viure
ho fa com tu ho dius
quan vas arribar plouia*

com

quan

Hem de tenir present que aquests adverbis relatius tenen unes característiques específiques:

- tenen càrrega l'exica
- són dependents i no autònoms com els adverbis
- són nominalitzadors de la proposició que encapçalen
- poden ser substituïts per relatius

*quan vas arribar en el moment que vas arribar
la casa on va néixer en la qual va néixer
la manera com actues en què actues*

- Aquestes formes tenen unes altres iguals que són adverbis interrogatius i que es distingeixen bàsicament en que` són autònoms *Quan vindrà? Com et va? On vas?*

El relatiu possessiu

Quan l'antecedent del relatiu és un complement nominal d'un altre substantiu l'estructura del relatiu és:

(preposició) + nom + de + article + qual

*és una noia, l'economia de la qual és precària
conec un xicot, per la vida del qual lluiten els metges*

El relatiu neutre

Quan l'antecedent del relatiu és tota una proposició es fan servir les locucions següents:

la qual cosa

cosa que

*es tractava d'un error la qual cosa no crec
ens va prendre el pèl a totes, cosa que ens va molestar molt*

El relatiu i la llengua col·loquial

El sistema del català literari és molt diferent del que la llengua literària. La llengua col·loquial tendeix a dissociar les dues funcions del relatiu: la de **nexe** i la **sintàctica** dintre de la frase que introdueix.

*el pont **que hi** passa molta gent
pel qual*

*la casa **que les seves finestres** són verdes
les finestres de la qual*

Les construccions col·loquial són acceptables a la llengua parlada informal, però no les accepta la llengua culta.

També hem d'evitar la repetició del relatiu amb un pronom feble:

*el pont ple qual **hi** passa molta gent
la noia de la qual **te n'he** **t'he** parlat*